

Osmanlı belgelerinde çocuk düşürme (İskât-ı cenîn)

Dr. Mahmut Tokaç

1963 Ordu, Ünye doğumludur. 1979'da Ünye Lisesi'nden, 1985'te İÜ Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'nden mezun oldu. 2000 yılında İÜ Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Deontoloji ve Tıp Tarihi Bölümü'nde doktorasını tamamladı. 2002 – 2003 tarihleri arasında İstanbul 112 Ambulans Komuta Merkezi Başhekimliği, 2003 – 2009 tarihleri arasında Sağlık Bakanlığı İlaç ve Eczacılık Genel Müdürlüğünde Genel Müdür Yardımcılığı ve Genel Müdürlük yaptı. Halen İstanbul Başakşehir Devlet Hastanesi Başhekimisi olan Tokaç, aynı zamanda İstanbul Medipol Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde öğretim görevlisidir.

Çok eski dönemlerden itibaren çeşitli toplumlar- da sık karşılaşılan, dini, hukuki ve ahlaki yönü üzerinde önemle durulan sosyal bir olgu olarak çocuk düşürme, klasik fıkıh kitaplarında İskât-ı cenîn tabiriyle karşılanmaktadır. Kadim kültürlerin ve dinlerin çoğunda çocuk düşürme yasaklanmıştır. Eski Yunan'da aile fertlerinin sayısını azaltmak amacıyla çocuk düşürmek yaygınca da modern tıbbın babası sayılan Hipokrat, meşhur hekim andında hekim adaylarına “*kadınlara çocuk düşürmek için vasıtalar temin etmeyeceğim.*” diye yemin ettiriyordu.

Budizm, Zerdüştlük ve Hinduizm'de çocuk düşürmek yasaklanmıştır. Hatta Hintlilerde çocuk düşüren kadın, “kast”ın dışına çıkarılırdı. Yahudilerin kutsal kitabında evlilik ve çoğalma emredilmiş olduğundan kısır eşin boşanması ve cariyelik kavramı meşru sayılmıştı. Tevrat'a göre, “çocuk düşüren kadın, *çocuğun ölümüne ve nüfusun azalmasına sebep olduğu için cani sayılır*”. Hristiyanlıkta da çocuk düşürmek büyük günah kabul edilmiştir. Kiliseler tarih boyunca Hristiyan kadınların çocuklarını düşürmek için ilaç içmelerini yasaklamış ve kınamışlardır.

Kur'an-ı Kerim'de İsrâ suresi 31. Ayette “*Fakirlik korkusuyla çocuklarınızı öldürmeyin, onlara da, size de biz rızık veriyoruz. Doğrusu onları öldürmek büyük bir günahtr.*” buyrulmaktadır. Bu ayet İslamiyet öncesi Arapların cahiliye devrinde yaygın bir uygulaması olan kız çocuklarını diri diri toprağa gömme adetlerini yasaklamakla ilgili olarak

indirilmişse de ayetin geniş anlamıyla kürtajı da kapsadığı düşünülmektedir.

Osmanlı Devleti'nde 1858 tarihli Ceza Kanunnamesinin yürürlüğe girmesinden önce, çocuk düşürme ve kürtaj suçları İslam hukukunun genel esaslarına göre cezalandırılırdı. Nitekim Osmanlı döneminde verilen şu fetva, çocuk düşürmeye sebep olana ta'zir cezası verileceğini belirtmektedir: “*Zeyd bir taâma İskât-ı cenîn eder deyû devâ katub Hind-i hâmile verüb Hind dahı bilmemekle kendi eliyle yiyüb ândan nâşî bir cenîn-i meyyit ilkâ eylese Zeyd'e ne lâzım olur?* El-Cevâb: *Ta'zir.*” (Fetâvâ-yı Ali Efendi, c:II, s: 299.) (Ta'zir, had ve kısas cezaları dışında yöneticinin veya hâkimin takdirine bırakılan ceza manasınadır. Bedeni, hürriyeti kısıtlayıcı, mali ya da kınama ve mahrumiyet cezaları olarak değişik şekillerde olabilir.) Arşiv belgelerinden anladığımız kadarıyla, Osmanlı Devleti'nde çocuk düşürmenin yasaklanması; dini, insani ve toplumsal temellere dayandırılmıştır.

En eski belge

Osmanlı tarihinde İskât-ı ceninin yasak olduğuna dair en eski belge, 6 Ramazan 1179 (16.02.1766) tarihlidir. Bu belge İznikmid sakinlerinden olan Ebubekir Bey'in karısı Ayşe'den, kendisinden habersiz üç kere çocuk düşürmesi sebebiyle şikâyetçi olmasıyla ilgilidir. Adı geçen belgede, Ebubekir Bey karısından dem (kan) adı altında İhkak-ı hak (hakkını teslim etmek, yerine getirmek) talep etmekte, davanın “çavuş mübâşeretüyle mahallinde şer'le” görülmesi, eğer bu mümkün olmaz ise davanın İstanbul'da yapılması istenilmektedir.

“*Cenâb-ı kerîm ve rabb-ı müsteân-ı rahîm-i celîl-i şâne hazretleri şevketlü muhabbetlü kerâmetlü azimetlü pâdî_âh-ı âlem-penâh efendimiz hazretlerinin mahz-ı hayr havâh-ı âlem olan mübârek vücûd-ı hümâyûnlarını cem'-i ekdâr-ı gû-eden masun ve mahfuz eyleyüb serîr-i saltanat-ı aliyyelerinde tûl-ı ömrü ile ber-karâr ve ber-devâm eyleye âmin, arzûhâl-i kulları İznikmid sâkinlerinden olup bundan akdem zevce-i mutlakam olan Ayşe nâm hâtûn bu kullarıdan izinsiz üç defâ ilâçla kasden hamlini meyyit düşürüb üç bile evlâdını itlâf-ı nesl zâyî etmekle mezbûreden ber-muktezâ-yı şer' üç adet evlâdların dem diyetlerini talep ve İhkak-ı hakk murâd eylediğimde mezbûrenin muâyyen kesireleri oldu_undan bir türlü mukavemet ve icrâ-yı hakk olamayıp şöd-ı rahâl birrle âsîtâne-i aliyyeye gelip şevketlü kerâmetlü efendimizin merhamet ve şefkati âleme mebzûl olmakla rikab-ı hümâyûna arzuhale cesâret kılındı merâhim-i mülûkânelerinden mercû mutazımdır ki hasbetullah-ı Teâlâ ve hâl-i per_ânima merhameten yedimde olan fetvâ-yı şerîfe manzûr-ı hümâyûnları buyruldukda çavuş kulları mübâşeretüyle mezbûr Ayşe ile mahallinde şer'le İhkak-ı hakk mümkün olmaz ise mezbûreyi asitaneye ihzar ve mezkûr evlâdların dem-i diyetlerini ber-muktezâ-yı şer' icrâ ve İhkak-ı hakk olmak için İznikmid kadısına hitaben emr-i âlîşân isdâr ve İhsân buyrulmak bâbında emr-i hümâyûn şevket-makrûn şevketlü muhabbetlü kerâmetlü azimetlü pâdîşâh-ı âlem-penâh efendimiz hazretlerindedir, ff 6 R. 179, Ebûbekir bendeleri” (Başbakanlık Osmanlı Arşivi, Cevdet-i Adliye, 80/4825).*

III. Selim'in tahta çıkmasından hemen sonra 1789'da ıskat-ı cenine yol açan ilaçların, tabipler ve eczacılar tarafından satışının yasak olduğuna dair yayınladığı ferman da bu konuya ve ıskat-ı ceninin yasaklanmasına yönelik çabalara örnek olması bakımından önemli bir belgedir.

“Kanlı ebe”

12 Şaban 1242 (11 Mart 1827) tarihli Divan-ı Hümayun'dan Saray Başkâtipliğine gönderilen bir başka belgede önceki tarihlerdeki uygulamalara atıfta bulunularak Müslüman, Yahudi ve Hristiyan tebaadan ebellekle uğraşan bazı kadınların hamile kadınlara ilaç vererek hem ceninin düşmesine, bazen de anenin ölümüne yol açtıkları gerekçesiyle bu fiilin men edilmesine rağmen bunda başarılı olunamadığı, suçu işleyenlerin yakalandıklarında cezalandırılmalarının şer-i şerife uygun olup olmadığının sorulmuş olduğu, verilen cevapta, cezalandırılmalarının şer-i şerife uygun olduğunun belirtildiği, çocuk düşürmek için ilaç veren Yahudi kadınlardan “kanlı ebe” denilen İlya ile iki kadının tembih ve ikazla yola gelmedikleri, ibret için üçünün birden Selanik'e sürgün edildiklerinden” bahsedilmiş; Rum ve Ermeni patrikleri ile hahambaşına yazılmış olan buyrulduklar ile Müslüman ve Gayrimüslim ebelerin ıskat-ı cenin işlerine kalkışmamaları istenmiş, ıskat-ı cenin ihbarı durumunda gerekli ceza işlemlerin yapılacağı bildirilmiştir.

Ser-etibbâ-i hazret-i şehriyârî izzetlü fazîletlü efendi hazretleri
Âsitâne-i aliyye'de ehl-i İslâm ve yahûd ve

nasârâdan ebellek san'atıyla me'lûfe olan ba'zı karılar mücerred tama' ve irtikâba mebnî hâmile hâtûnlara devâ virüp ıskât-ı cenîn itdürmek ve aralıkda birazının dahi helâkine sebep olmakda oldukları tahkik olunup bu emr-i münkerin beher hâl men' ü def'ıyla âimme-i nâsın ızrârdan kurtarılması lâzime-i zimmet-i diyânet olduğundan evvel-i emrde muktezâ-yı şer'isi taraf-ı hazret-i fetvâ-penâhîden lede'-istiftâ ebellek iddi'âsında olan Hind hâtûnlara ıskât-ı cenîn için devâ virüp ıskât-ı cenîne sebep olduğundan mâ'adâ ba'zı hâtûnların dahi helâkine sebep olup bu fi'il-i şen'i mu'tâd itmekle nâsa zararı olsa Hind bu fi'il-i şen'i den emr-i veliyü'l-emr ile zecr ü men' olunup itâ'at itmez ise te'dîb olunmak emr-i meşrû'a olur mu el-cevâb olur deyü fetvâ-yı şer'ife virilmiş ve Yahûdî karılarından kanlı ebe demekle ma'rûfe İlya ve kızı Makvele ve halası mesâbesinde olan Rahil Bolise nâm habîseler öteden berü bu kâr-ı mekrûh ile me'lûfe oldukları mütevâtîr ve yalnız tenbîh ve te'kid ile memnû' ve mütezeccir olmayacakları zâhir olduğuna binâen ibreten li's-sâirîn üçü birden Selânîk'e nefy ve tağrib olunmuş ve keyfiyyeti kendü milletlerinden ebellek idenlere gereği gibi tenbîh ve te'kid eylemeleri zimmında Rûm ve Ermenî patriklerine ve hahambaşıya başka başka buyrulduklar tasdîr itdürilmiş olmağla siz dahi ba'de ezîn hâmile hâtûnlara o misillü ıskât-ı cenine dâir edviye virmemelerini ve eğer virirler ise muktezâ-yı şer'-i şerîf üzere icrâ-yı te'dîblerine ibtidâr kılınacağını bi'l-cümle ehl-i İslâm ve millet-i selâse ebelerine ber vech-i ekîd tenbîh ve te'kide himmet ve dâimâ hâlleri taharîf olunarak içlerinden dinlemeyüp de yine bu fi'il-i şen'i'a tasaddî ideri haber alınur

Osmanlı tarihinde ıskat-ı ceninin yasak olduğuna dair en eski belge, 6 Ramazan 1179 (16.02.1766) tarihli bir belge İznikmid sakinlerinden olan Ebubekir Bey'in karısı Ayşe'den, kendisinden habersiz üç kere çocuk düşürmesi sebebiyle şikâyetçi olmasıyla ilgilidir. Adı geçen belgede, Ebubekir Bey karısından dem (kan) adı altında ihkak-ı hak (hakkını teslim etmek, yerine getirmek) talep etmektedir.

12 Şaban 1242 (11 Mart 1827) tarihli Divan-ı Hümayun'dan Saray Başkâtipliğine gönderilen bir başka belgede, çocuk düşürmek için ilaç veren Yahudi kadınlardan “kanlı ebe” denilen İlya ile iki kadının tembih ve ikazla yola gelmedikleri, ibret için üçünün birden Selanik’e sürgün edildiklerinden” bahsedilmiş; Rum ve Ermeni patrikleri ile hahambaşına yazılmış olan buyruklar ile Müslüman ve Gayrimüslim ebelerin ıskat-ı cenin işlerine kalkışmamaları istenmiş, ıskat-ı cenin ihbarı durumunda gerekli cezaî işlemlerin yapılacağı bildirilmiştir.

ise hakkında lâzım gelen te'dîb-i şer'î icrâ olunmak için keyfiyeti ifâdeye mübâderet eyleyeler deyü.

Fî 12 Ş sene [1]232 [27 Haziran 1817]

Birer sûreti

Efendi-i müşârün ileyh hazretlerine şu vechile buyurulduğı yazıldığı beyân kılınarak kendüleri dahi milletlerinden olan ebelere keyfiyeti gereği gibi tenbîh ve te'kîde dikkat ideri icrâ-yı te'dîb eylemeleri için Rûm ve Ermeni patrikliklerine ve hahambaşına başka başka üç kıt'a . (Başbakanlık Osmanlı Arşivi, Cevdet-i Sıhhiye, 437-A-B-C)

Buna benzer bazı belgelerde genellikle ülke çapında yayımlanan fermanlarla ıskat-ı ceninin yasaklanmasının ve bu suçta işlemeye kimsenin cesaret edememesi yolunda tembihlerde bulunulmasının, tedbirlerin alınmasının ve suçlu işleyenlerin şiddetle cezalandırılmalarının istendiği anlaşılmaktadır.

Kanunnamelerde ıskat-ı cenin

Osmanlıda Tanzimat Fermanı'nın ilanından sonra yapılan yasal düzenlemelerle ıskat-ı cenin konusu ceza kanunnamelerinde yer almaya başlamıştır. İlk kez 21 Zilhicce 1274 (1 Ağustos 1858) tarihli ceza kanunnamesinde ıskat-ı cenin ile ilgili yasaklayıcı hükümlerden 192. madde, “Bir kimse darp yahut sair bir guna fiil ile hamile hatunun ıskat-ı

cenin eylemesine sebep olursa diyet-i şerriyesi istifa olunduktan sonra eğer bu teaddsi an-kasd olmuş ise muvakkaten küreğe konulur.” yani bir kimsenin darp veya başka şekilde hamile bir kadının çocuk düşürmesine sebep olmaları halinde şer'î olarak diyet ödemeleri, eğer kasıtlı olarak yapılmış ise kürek cezası ile cezalandırılmaları şeklinde hükümlenmiştir. Diyet olarak “gurre” ismi verilen bir tazminat ödenirdi.

Kanunnamenin 193. maddesi ise, “Bir hamile hatunun gerek rızası olsun gerek rızası olmasın ıskat-ı cenin ettirmek için ilaç içirüp yahut esbab ve vesailini ta'rif edüp de eseriyle çocuğu düşürülür ise buna sebep olan kimse 6 aydan 2 seneye kadar hapsolünür. Ve eğer buna sebep olan tabib ve cerrah ve eczacı ise muvakkaten küreğe konulur.” şeklindedir. Görüldüğü gibi bu maddede annenin rızası ile veya rızası dışında çocuğun 3. kişiler tarafından düşürülmesi yer almaktadır. Hamile kadına ilaç içirerek, gerekli araçları sağlayarak ceninin düşmesine sebep olan kişiler 6 ay ile 2 yıl arasında hapis cezası ile cezalandırılır. Fail eczacı, doktor ya da cerrah ise muvakkat kürek cezası verilir.

Nüfus azlığı

ıskat-ı cenini engelleme çabalarının altında yatan en önemli nedenlerden biri nüfusun azalmasıdır. Özellikle 19.

yüzyılda ortaya çıkan nüfus azlığı, Osmanlı Devletinin üzerinde yoğunlaştığı bir sorun olmuş, bu soruna yol açan bütün engeller ortadan kaldırılmak istenmiştir. Bu bağlamda nüfus artışını sağlamaya yönelik çabaların başında ıskat-ı ceninin yasaklanması gelmiştir. İslam hukukuna göre de yasak olan ıskat-ı cenin, zaten Osmanlı arşiv belgelerine nüfusu büyük savaşlardan ve öldürücü hastalıklardan daha fazla azalttığı için ve İslam nüfusunun artırılması gerekçesiyle yasaklandığı şeklinde geçmektedir.

“Nezd-i maâli-i vefd-i mülûkdârilerinde mâ'lûm-ı derkâr bulunduğu üzere mile'l-kadîme ve hazîre kavânîni umûmen teksîr-i nüfus emr-i mühîmîni istihsâl için birçok kavâ'id-i mü'evvîkeyi hâvi olub sâlik oldu umuz dîn-i mübeyyin-i Muhammedîyye'de dahî izdivâcî terğîb ve teksîr-i nüfusu teşvîk yolunda âyât-i celîle ve âhâdis-i nebevîye mevcûtdur bu evâmîr-i dînîye ile beraber devlet-i Aliyye-i Osmânîye'nin teşkîlât-i siyâsiyesi icâbı hizmet-i askerîyeyi bi'l-fi'îl ifâ eden yalnız ahâli-i İslâmiye olduğundan umûm tebaa-i Müslime için izdivâc ve teksîr-i nüfus emr-i mühîmine dikkat-i lâzimededen iken kurâ ve kasabatda teksîr-i nüfus-i İslâmiye'nin uğradığı müşkilât ve bu bâbda ibkâ olunan envâ-i muzırrât selâmet-i millet ve devleti rahneye uğratak ve hâmi-i dîn-i mübeyyin ve halîfe-i rûy-i zemîn velînimetimiz pâdişâhımız efendimiz hazretlerinin selâmet-i mülk ve devlet ve terfîye-i ahvâl-i riâyet husûsuna ma'tûf olan nazar-i dikkat mülûkânelerini celb edecek bir sûrette görülmektedir taklîl ve ihlâk-i nüfusu bâdî olan bu hâl ıskat-i cenîn keyfiyetidir ahâli-i kurâ-i fukâra ve âcizeden bulunmak ve îâşe-yi evlâda kâdir olamamak hasebiyle ebeveyn bir iki evlâda sâhib oldukdan sonra mahzan kendilerini bâr-ı izdirâb altında bırakmamak ve başka evlâd getirmemek için bu tarîk-i fâside sülûk etmektedirler bu bâbda mesmû' ve tahkikatla müsbet olan vukûâtın ta'dâdî gayr-i kabil olub yalnız bir köyde hâmile olduğu hâlde evlâdını ıskat için uğraşırken terk-i hayât eden az zamanda beş altı kadın müşâhede edilmişdir işte bu hâlin netice-i muzırrâsından olarak bundan yirmi sene akdem cesîm ve nüfus-i kesîr olan kurâ-i İslâmiye'nin bu müddet zarfında fi'il-i geriyei mezkûre ibtilâdan nâşî gerek nüfus ve gerek hâne cihetiyle beşte bire kadar tenzîl etdiği görülmektedir her ne kadar ıskat-i cenîn edenler indullah mes'ûl olduğu gibi kavânîni hükümet-i seniyyede dahî bu fi'ile tertîb olunmuş ise de câhil ve gâfil olan halk bu ahkâm-ı mücazâtın derecesini takdîrden âciz buldukları cihetle fi'il-i mekrûhlarnı hafiyen icrâ etmekde ve bu bâbda öğrendikleri usûller ve bildikleri mühlîk ilâçlar hakîkaten şâyân-i cür'et görülmekde bulunmuştur fakr-i zarûret sa'ikasıyla bu fi'il-i kabihe başlayan ve âdet edinen

ahâli-i kurâyı cüz'î bir teşvîk ve terğîb gösterilmek sûretiyle bu hareketlerinden vazgeçirmek ve sa'adet-i mülk ve devleti temîn etmek kabil olacağı vârid-i hatr olmakdadır dersi'adet ahâlisi gibi hizmet-i fi'iliye-i askerîyede bulunmayan tebaa-i şâhânenin müstesnâ tutulması ve istifâdenin yalnız fi'ilen askerlik edenlere tahsîs edilmesi sûretiyle altı veya yedi evlâd dünyâyâ getiren ebeveynlere mikdâr-i münâsib maâ' tahsîsi gibi bir mükafât vaad buyrulduğu sûrette bilâ ihtiyâçla evlâdını fedâ eden yâni milletin nüfusunu müthîş muharebelerden ve mühlîk hastalıklardan ziyâde taklîl eyleyen ebeveynin if'al-i mihribânesine bir sedd-i sedîd çekilmiş olur. Millet-i necîbe-i Osmânîye'nin teksîrini ve selâmetini temîn edecek ve bir musîbet ve âfet demek olan âdet-i gerîhe-i mebhûseden halâs eyleyecek bi'l-cümle tedâbirin ittihazı husûsunda ve her hâlde emr-i fermân ârâ-yı sâ'îbe-i mülûkdârîleri ve ikdâmat-i mütevâlîye-i şehriyâleri millet ve devleti nice nice mehâlikden halâs eden ve sa'adet ve selâmetini ve feyz ve terfîsini temîn eyleyen velînimetimiz umûm tebaa-i Osmânîye'nin merdûmek-i çeşm ve bâ'is-i sa'adet-i sevgili ve merhametli pâdişâhımız efendimiz hazretlerindir.” (Başbakanlık Osmanlı Arşivi, Y.TPK.AZJ-46/19)

Osmanlı yönetimi, nüfus azalmasının devlet gücünün azalmasına yol açmasından da endişe etmektedir. Bu nedenle de çıkarılan fermanlarla halkı bu davranıştan uzak tutmak için din ve insani sebepler kullanılmıştır. Hemen hemen her ferman da çocuk düşürme olayının dinen yasak olduğu, bu fiilin “Tanrının iradesine karşı” gelmek sayılacağı vurgulanmıştır. Yine belgelerden bu suçun sadece Müslüman nüfus için değil, gayrimüslimler için de yasaklanmış olduğu sonucuna varmamız mümkündür.

Der-i devlet-mekîne arz-ı abd-i dâ'i kemîneleridirki Dârü'l-hilâfeti'l-aliyye ve Memâlik-i mahrûsa-i şâhâne ahâlisinden ba'zılan muğâyir-i rızâ-yı cenâb-ı hallâk-ı âlem ve bâdi-i killet-nesb benî Âdem olan ıskât-i cenînde mâdde-i kerîhiyesini irtikâb etmekle ve cenînde ıskâtî âdetâ katl-i nefis kabîlinden bir günâh-ı azîm ve mükebbih olanlar mazhar-ı mücâzât ve evlâd ni'metinin kadr-ı kıymetini bilmedüklerinden küfrân-ı ni'metin sillesine giriftâr olarak ba'zı mu'âlecât-i mühlîke isti'mâl ider iken kendüleri dahi telef olmak misillü müstahakk-ı belâyâyı günâ gün oldukları ve bu yüzden kâffe-i ahâli ve berâyânın âsâr-ı hüsrân ve inâdın vikâyeleri lâzimededen idüğine mebnî bu defa husûs-ı mezkûr muktezâ-yı irâde-i seniyye-i mülûkâne üzre Dersaadetide meclis-i aliyyede lede'l-müzâkere lâzım gelenlere tenbîh buyrulduğu misillü firmâ ba'd bu güne hâlât-i mekrûhe vuku bulmamak ve hiçbir

ferdin ıskât-ı cenîne cüret edememesi hususlarına dikkat ve ihtimâm olunmak bâbında Rûmilinin sol kolunda vâki' umûma hitâben şeref-bahşâ-yı sahîfe-i sūdûr olan fermân-ı celîlî'ş-şân Serfiçe mahkemesine ledâ şerefi'l-vürûd ve't-tescîl bi'l-cümle lâzımî'l-huzûr muvâcehelerinde kıraet olunup sem'an ve tâ'aten merâsimini ba'de'l-edâ ber tıbk-ı fermân-ı cihân-mutâ-ı sultânî husûs-ı mezkûr Dersaadetide olduğu misillü cümle lâzım gelenlere gereği gibi tenbîh ve te'kid kılınmış ve tıbkî irâde-i seniyye hizmet-i mübâşiriyesi verilip nizam-ı mezkûrun ale'd-devâm infâz ve icrâsına dikkat olunacağı evvki vâki'ul-hâldir bi'l-iltimâs bâye-i serîr-i ma'delet-masîre arz u i'lâm olundu bâki'ul-emr li hazret-i men lehü'l-emridir. Fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-ışrîn min şehri-i Şevvâli'l-mübârek sene erba'a ve hamsîn ve mieteyn ve elf. İbrahim Hulûsi Serfiçe kazası nâib vekîli. (Cevdet-i Sihhiye, 30)

Sonuç

Osmanlı Devleti'nin özellikle 18. yüzyıldan itibaren çocuk düşürmeyi engellemek için sistemli bir devlet politikası izlediğini ve bunun altında yatan temel sebebin devlet nüfusunun dolayısıyla gücünün azalmasını engellemek olduğunu ancak gerekçe olarak çocuk düşürmenin dini açıdan günah sayılmasının gösterildiğini söyleyebiliriz.

Kaynaklar

Baçoğlu Tuncay; “Ta'zir” Maddesi, DİA, Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi, c: 40, s: 198-202, İstanbul, 2001.

Feyzli H. Tahsin; Feyzü'l-Furkân Kur'an-ı Kerim Meali, Server İletişim, 2007.

Harman, Ö. Faruk; “Çocuk Düşürme” Maddesi, DİA, Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi, c: 8, s: 363-364, İstanbul, 1993.

Konan Belkis; “Osmanlı Devleti'nde Çocuk Düşürme Suçu”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Cilt: 57 Sayı: 4 S:319-335, 2008.

Özcan Tahsin; “Hukuk ve Tıp: Fetvalara Göre Osmanlı Toplumunda Sağlık Hizmetleri”, Osmanlılarda Sağlık I, ed. Coşkun Yılmaz, Necdet Yılmaz, Biofarma İlaç San. ve Tic. A.Ş., s: 335-341, İstanbul 2006.

San Nil; “İlk Çağ'da Tıp”, Tıp Tarihi ve Tıp Etiği Ders Kitabı, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Yay., s. 13-58, İstanbul, 2007.

Somel S. Akşin; “Osmanlı Son Döneminde İskat-ı Cenin Meselesi”, Kebikeç, Sayı 13, s.71, Ankara, 2002.

Şimşek Fatma, Dinç Güven, Eroğlu Haldun; “Osmanlı İmparatorluğu'nda İskat-ı Cenin (Çocuk Düşürme)”, The Journal of International Social Research (Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi), S. 6, s. 593-609, 2009.